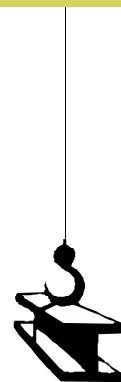
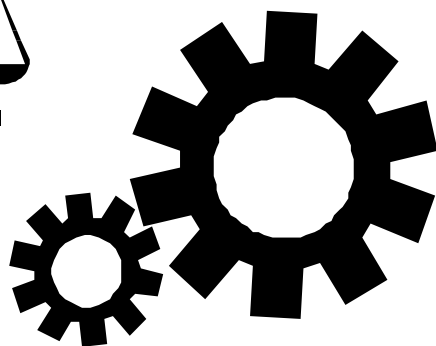

2010

Työsuojeluhallinnon vuosikertomus

§

Työsuojeluhallinto

Sisällys

Esipuhe	3
Katsaus työoloihin	4
Työelämän muutokset	4
Työurien pidentäminen	5
Työtapaturmat	5
Ammattitaudit	6
Sairauspoissaolot	6
Työsuojeluhallinnon toiminta	7
Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toiminta	7
Työsuojeluvalvonta	8
Kemikaalivalvonta	9
Merenkulku	9
Maatalous	10
Markkinavalvonta	10
Ajo- ja lepoaikavalvonta	11
Työolosuhdemittarit	11
Valvonnan vaikuttavuus	11
Valvonta- ja kehittämishankkeet	12
Työrikkokset	14
Työsuojelun vastuualueiden tukipalveluyksikkö	14
Työsuojeluosaston toiminta	15
Lainsäädännön valmistelu	15
Työehtosopimusten yleissitovuuslautakunta	16
Valvonnan ohjaus ja ohjeistus	16
Työhyvinvointifoorumi	17
Työsuojelustrategian seuranta	17
Yhteistyö ja verkostoituminen	18
Työsuojelutoimijat	18
Yhteistyö Työterveyslaitoksen kanssa	19
Eurooppalainen yhteistyö	19
Pohjoismainen yhteistyö	20
Muu kansainvälinen yhteistyö	20
LIITE 1 Työsuojeluhallinnon toiminta numeroina	21
LIITE 2 Vuonna 2010 valmistuneet säädökset	22

Esipuhe

Vuonna 2010 valmisteltiin ja vahvistettiin sosiaali- ja terveyspolitiikan strategia Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020. Sillä korvattiin hyvin palvellut sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon-alan työsuojelustrategia vuodelta 1998. Strategian ja siihen perustuvien työympäristön ja työhyvinvoinnin vuoteen 2020 ulottuvien linjausten valmistelu on ollut työsuojeluosaston keskeisimpiä tehtäviä toimintavuoden aikana.

Uuden strategian pääviestejä on työurien pidentämisen tarve. Tavoitteena on pidentää työuria alusta, keskeltä ja lopusta, niin että elinikäinen työssäoloaika pitenee yhteensä kolmella vuodella vuoteen 2020 mennessä. Myös työkyvyttömyyttä ja sairauspoissaoloja on vähennettävä.

Hyvinvoinnille tarvitaan vahva perusta. Hyvinvointi ja vauraus luodaan työllä. Työsuojeluhallinnon tehtävänä on kehittää työn turvallisuutta ja terveellisyyttä ja valvonnan keinoin edistää työsuojelua.

Niin työsuojelun kehittämistä kuin valvontaa koskevissa asioissa hallinto on hyvässä ja kiinteässä yhteistoiminnassa työmarkkinaosapuolten kanssa. Vuoden aikana muun muassa arvioitiin uudenlainen työsuojelutoimijoiden yhteistyömuoto, Työhyvinvointifoorumi. Työsuojelulainsäädännön valmistelu ja vaikutusten arviointi ovat jatkuneet hyvässä kolmikantaisessa yhteistyössä.

Työsuojeluvalvonnan kehittämisen kannalta keskeisiä asioita ovat resurssiryhmä II:n ehdotusten toimeenpano ja Valtimo-hanke. Kumpikin ovat edenneet kiitettävästi työsuojeluosaston ja aluehallinnon hyvänä yhteistyönä.

Vuosi 2010 oli aluehallintovirastojen ensimmäinen toimintavuosi. Muutos on toteutunut jokseenkin odottavissa olleella tavalla. Voimme todeta, että Suomessa on riippumaton työsuojeluvalvonta, mutta myös työsuojelun vastuualueet, jotka toimivat järkevästi, taloudellisesti ja tuottavasti aluehallintovirastojen osana. Tietysti aluehallintovirastojen uuden toimintakulttuurin rakentaminen jatkuu edelleen. Tämä koskee niin virastoja kokonaisuuksina kuin työsuojelun vastuualueita erikseen.

Vaikka muutos satoi voimavaroja, työsuojelun vastuualueet suoriutuivat hyvin vuodelle 2010 sovituista tulostavoitteistaan.

Työolot ovat yleisesti ottaen parantuneet. Siitä huolimatta jopa puolet eläkkeelle siirtävistä jää työkyvyttömyys- eikä vanhuuseläkkeelle. Se on haaste, johon työhyvinvointia edistävän työsuojeluhallinnon tulee osaltaan vastata. Harmaan talouden erilaisten ilmiöiden ja työrikosten vakavimpien ilmenemismuotojen lisääntyminen ovat niin ikään asia, jota työsuojeluhallinto ei voi ohittaa.

*Leo Suomaa
osastopäällikkö, ylijohtaja*

Katsaus työoloihin

Työelämän muutokset

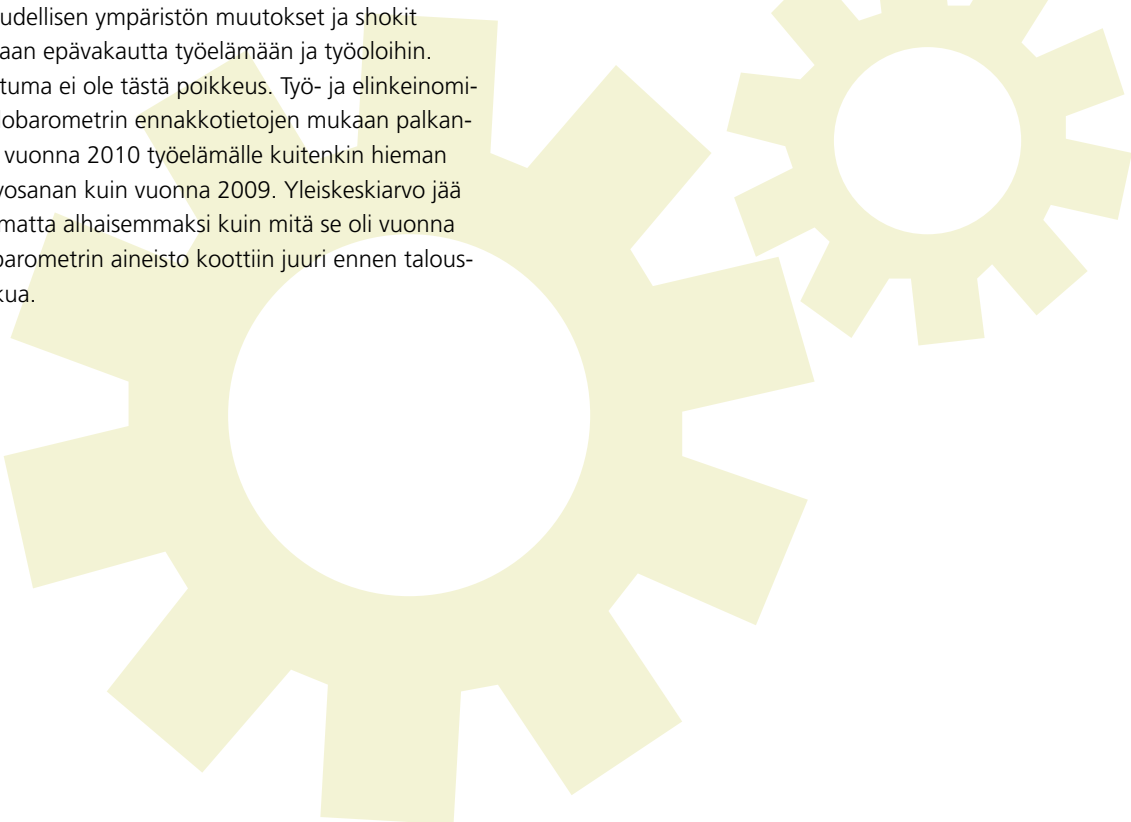
Vuoden 2010 aikana talous alkoi Suomessa näyttää jo elpymisen merkkejä vuonna 2008 alkaneen taloustaantumun jälkeen. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan vuoden 2010 marraskuussa työttömiä oli 38 000 vähemmän kuin edellisvuoden marraskuussa. Työttömyysaste laski 7,1 prosenttiin. Taloustaantumun vaikutukset näkyvät silti vielä pitkään koko yhteiskunnassa. Vaikka koko euroalue hyötyy maailmankaupan elpymisestä, Suomen talouskasvun enustetaan olevan suhteellisen rauhallista vielä usean vuoden ajan. Julkisen talouden alijäämä jatkuu suurena ja valtion velkaantuminen on tosiasia myös tulevaisuudessa.

Vuosina 2008 ja 2009 työvoima väheni eniten teollisuuden toimialoilla, mikä on heijastunut muun muassa tapaturmatilastoihin. Työpaikoilla tehtiin irtisanomisten ohella myös monia muita järjestelyjä esimerkiksi lomautuksin ja työaika-järjestelyin. Taantumun aikana työllisten tekemät työtunnit vähenivätkin enemmän kuin työllisten määrä.

Laajat taloudellisen ympäristön muutokset ja shokit tuovat mukanaan epävakautta työelämään ja työoloihin. Viimeisin taantuma ei ole tästä poikkeus. Työ- ja elinkeinoministeriön työolobarometrin ennakkotietojen mukaan palkansaajat antavat vuonna 2010 työelämälle kuitenkin hieman paremman arvosanan kuin vuonna 2009. Yleiskeskiarvo jää kaikesta huolimatta alhaisemmaksi kuin mitä se oli vuonna 2008, jolloin barometrin aineisto koottiin juuri ennen taloustaantumun alkua.

Barometrin mukaan työelämän laadun arvosana on pysynyt varsin korkeana vuosina 2004–2010, joilta vertailukelpoista tietoa on saatavilla. Arvosanan paraneminen vuonna 2010 kertoo siitä, että palkansaajien arvion mukaan finanssikriisin aiheuttamista vaikeuksista ollaan toipumassa. On kuitenkin huomattava, että keskiarvoon perustuvat arviot sisältävät suuriakin eroja: Suomesta löytyy työpaikkoja, joita pidetään työelämän laadun kannalta ala-arvoisina ja toisaalta niitä työpaikkoja, jotka saavat pelkästään kiitettäviä arvioita työelämän laadusta.

Väestön ikääntyminen on meillä edelleen ajankohtainen teema. Työelämään tämä heijastuu monin tavoin. Ikääntymisen ensimmäinen suuri aalto ajoittuu Suomessa vuosiin 2010–2030. Työikäinen väestö vähenee ja tämän odotetaan tuovan mukanaan muun muassa työvoimapulaa. Ikääntymisen vaikuttaa voimakkaasti myös vaatimuksiin työn tuottavuuden nostamisesta ja erityisesti työurien pidentämisestä.

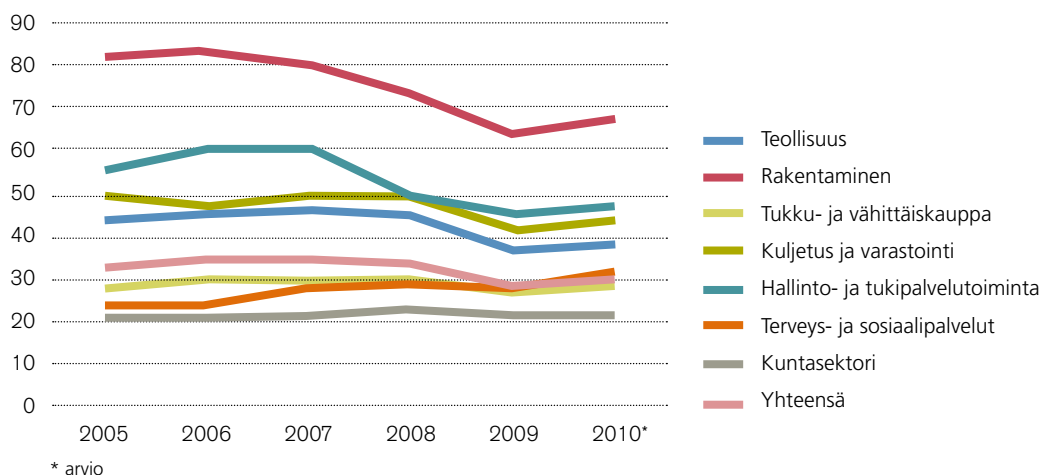
Työurien pidentäminen

Työurien pidentämisen tausta-ajatuksena on pelko siitä, että Suomi elää tulevaisuudessa yli varojensa erityisesti ikääntymisen ja sen aiheuttamien julkisten menojen vuoksi. Julkisen talouden kestävyysongelman ratkaisu edellyttää korkeaa työllisyysastetta ja tämä vaatii pidentäviä työuria. Valtionvarainministeriön raportissa¹ todetaan, että työuran pidennys yhdellä vuodella vahvistaisi julkisen talouden kestävyttä yhdellä prosenttiyksiköllä suhteessa kokonaistuotantoon. Eläketurvakeskus on arvioinut, että vanhuuseläkeiän nostaminen kahdella vuodella toisi pidennystä työuriin 0,7 vuotta.

Nykyisin työkyvyttömyyseläkkeelle jäädään noin 52 vuoden iässä ja vanhuuseläkkeelle noin 63 vuoden iässä. Suomessa keskimääräinen eläköitymisikä on matalampi kuin muissa Pohjoismaissa. Työurien pidentäminen koskee erityisesti iäkästä tai ikääntyvää väestöä, mutta on myös tärkeää saada nuoret nykyistä nopeammin työelämään.

Valtiovalta on yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa asettanut tavoitteeksi pidentää 25 vuotta täyttäneiden keskimääräistä eläkkeelle siirtymisikää (59,4 vuotta) kolmella vuodella vuoteen 2025 mennessä. Työurien pidentämiseen on pyritty vaikuttamaan muun muassa vuoden 2005 eläkeuudistuksessa sovitulla elinaikakertoimella.

¹ ”Julkinen talous tienhaarassa. Finanssipolitiikan suunta 2010-luvulla”, Valtionvarainministeriö

Kuva 1. Työpaikkatapaturmien taajuuden kehitys päätoimialoilla vuosina 2005–2010

Ammattitaudit

Ammattitaudin kehittyminen altistumisen alkamisesta todettavaksi sairaudeksi vaihtelee huomattavasti tautiryhmittäin. Ammattitauteja ja ammattitautiepäilyjä todetaan noin 6 000 tapausta vuodessa. Yleisimpiä ammattitauteja tai ammattitautiepäilyjä ovat meluvammat. Ammattitautien ilmaantuvuus työntekijämäärään suhteutettuna on suurin elintarviketeollisuudessa. Korvattujen ammattitautien määrä on vähentynyt ajanjaksolla 2005–2009. Varoisten ennakoarvioiden mukaan vuonna 2010 korvattavia ammattitautitapauksia on kuitenkin hieman enemmän kuin vuonna 2009.

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolot ovat pysyneet lähes ennallaan koko 2000-luvun, lukuun ottamatta palvelualoja. Eniten sairauspäiviä aiheuttavat tuki- ja liikuntaelinsairaudet sekä mielenterveyden häiriöt. Yli 50-vuotiailla työntekijöillä on huomattavasti enemmän poissaoloja työstä sairauden vuoksi nuorempiin työntekijöihin verrattuna.

Tilastokeskuksen mukaan sairauspäivien määrä vuonna 2010 oli hiukan alempi kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2010 oli yhtä työllistä kohden keskimäärin 9,1 sairauspäivää. Naisilla tämä luku oli 9,9 ja miehillä vastaavasti 8,2. Prosentuaalisesti kuvattuna sairauspäivien osuus oli mainittuna vuonna yhteensä 4,3 prosenttia tehdyistä työ- ja sairauspäivistä. Naisien kohdalla tämä luku oli 4,8 prosenttia ja miesten kohdalla 3,7 prosenttia.

Mielenterveyden häiriöt ovat yleistyneet sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden aiheuttajina 2000-luvun aikana. Suomessa esimerkiksi masennuksen vuoksi alkaneiden sairauspäiväraha-kausien lukumäärä on 1990-luvun lopusta lähtien lähes kaksinkertaistunut. Mielenterveyden häiriöt työkyvyttömyyden aiheuttajina ovat kuitenkin vuodesta 2007 saakka hieman vähentyneet. Kaikkiaan mielenterveyden häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi vuonna 2009 noin 8 500 suomalaista. Vastaava luku tuki- ja liikuntaelinsairauksien kohdalla on noin 8100 henkilöä. Yhteensä vuonna 2009 työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 25 800 henkilöä. Tämä on yli 3 000 henkilöä vähemmän kuin edellisenä vuonna. (Lähde: Kela ja Eläketurvakeskus)

Taulukko 1. Palkansaajien työoloja kuvaavien tunnuslukujen kehitys vuosina 2006–2010

	2006	2007	2008	2009	2010*
Korvatut työtaturmat (tuhatta kappaletta)	134	137	141	117	122
Korvatut työpaikkaturmat miljoonaa työtuntia kohden, kaikki toimialat	33	34	33	29	30
• rakentaminen	83	80	73	64	68
• teollisuus	46	46	46	37	38
• kuljetus ja varastointi	49	50	50	43	44
Työpaikalla tai työliikenteessä sattuneet kuolemat	47	38	30	25	29
Työmatkakuolemat (työmatkalla asunnosta työhön tai päinvastoin)	16	25	18	11	17
Korvatut ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt	5090	5040	4470	4000*	

* ennakkotieto

Lähde: Tapaturmavakuutuslaitosten liitto

Työsuojeluhallinnon toiminta

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toiminta

Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto ohjaa työsuojelun aluehallinnon toimintaa neljän vuoden runkosopimuksilla sekä vuosittaisilla tulossopimuksilla. Vuosi 2010 oli runkosopimuskauden 2008–2011 kolmas toimintavuosi. Vuoden 2010 alusta työsuojelupiireistä muodostettiin työsuojelun vastuualueet viiteen aluehallintovirastoon. Organisaatiouudistuksen käytännön toteutus vaati vastuualueiden henkilöstöresursseja erityisesti johdon ja esimiesten osalta merkittävässä määrin toimintavuonna. Työsuojelun vastuualueiden käytettävissä olleet henkilötyövuodet vähenivät edellisestä vuodesta. Vuonna 2010 työsuojelun vastuualueiden toimintamomentilta maksettiin palkkoja 418 henkilötyövuoden verran. Henkilötyövuosivähennys selittyy muun muassa aluehallintouudistuksen yhteydessä tapahtuneilla henkilöstösiirroilla, seitsemän henkilötyövuotta siirrettiin työsuojeluhallinnosta uusien virastojen tietohallintotehtäviin. Vuodesta 2010 alkaen aluehallintovirastot ovat tuottaneet työsuojelun vastuualueille tavanomaiset virastopalvelut.

Työsuojelun vastuualueiden henkilöstösuunnitelmat päivitettiin. Henkilöstön kehittäminen oli suunnitelmallista ja systemaattista. Henkilöstön osaamista syvennettiin erityisesti hallinnon painoalueilla. Vuonna 2010 koulutuspäiviä oli 3,9 henkilötyövuotta kohden. Henkilöstöstä noin 98 prosenttia osallistui henkilöstökoulutukseen.

Uuden henkilöstön rekrytointiin ja perehdyttämiseen oli käytettävissä toimivat menettelytavat. Työhyvinvoinnista huolehdittiin yhteistyössä työterveyshuollon kanssa ottaen huomioon henkilöstön ikääntyminen. Henkilöstön keski-ikä oli 50 vuotta.

Työsuojelun vastuualueilla oli käytettävissään vuoden 2010 talousarvion määrärahaa 27 833 327 euroa ja siitä siirtyi seuraavalle vuodelle 3 290 234 euroa. Vuoden 2009 siirtomäärärahaa oli käytettävissä 6 112 327 euroa. Työsuojelun vastuualueille myönnettyistä määrärahoista noin 80 prosenttia käytettiin henkilöstön palkkamenoihin. Hankinnoissa käytettiin valtion yhteishankintayksikön Hansel Oy:n tarjoamia yhteishankintapalveluja ja puitesopimuksia.

Taulukko 2. Toteutuneiden henkilötyövuosien kehitys 2004–2010

	Varsinainen* henkilöstö htv	Muu henkilöstö htv	Yhteensä htv
2004	431,4	5,5	437,0
2005	427,6	2,9	430,5
2006	446,0	2,8	448,8
2007	449,3	0,8	450,1
2008	444,6	3,4	448,0
2009	446,3	0,0	446,3
2010	418,0	0,0	418,0

* Työsuojelupiirien ja vuodesta 2010 alkaen työsuojelun vastuualueiden toimintamomentilta palkattu

Työsuojeluvalvonta

Sosiaali- ja terveysministeriön ja työsuojelun vastuualueiden välisessä runkosopimuksessa on määritelty työsuojeluvalvonnan keskeiset tavoitteet ja toimialat, joihin valvonta pääasiassa kohdennetaan. Erityisiä painopisteitä valvonnassa runkosopimuskaudella 2008–2011 ovat työn ja työolojen aiheuttaman haitallisen kuormituksen vähentäminen, tapaturmien ja kemikaaliriskien ehkäisy sekä työelämän yleisten pelisääntöjen noudattamisen edistäminen. Näiden tavoitteiden mukaisesti työsuojeluvalvontaa suunnattiin niiden toimialojen työpaikoille, joilla esiintyy ennen aikaista eläkkeelle siirtymistä aiheuttavia haitatekijöitä tai joilla tapaturmataajuus on korkea.

Työsuojeluvalvontaa toteutetaan viranomaisen tai asiakkaan aloitteesta. Viranomaisaloitteista valvontaa tehtiin ministeriön kanssa sovitun runkosopimuksen ja työsuojelun vastuualueen oman toiminnan suunnittelun pohjalta. Toimintaa on tavoitteiden mukaisesti kohdistettu aikaisempaa enemmän viranomaisaloitteiseen valvontaan siten, että kaikista hallinnon resursseista siihen käytetään vähintään 60 prosenttia. Runkosopimuskauden 2008–2011 keskeisenä tavoitteena on viranomaisaloitteisten työpaikkatarkastusten määrän nostaminen 50 prosenttia vuoden 2006 lähtötasosta, jolloin viranomaisaloitteisten työpaikkatarkastusten lukumäärä oli noin 12 600. Vuonna 2010 viranomaisaloitteisia työpaikkatarkastuksia tehtiin noin 18 500.

Asiakasaloitteinen valvonta perustuu asiakasyhteydenottoihin. Niihin pystyttiin kertomusvuonna vastaamaan kattavasti asetettuja palveluiden toimitus- ja saatavuusaikoja noudattaen. Asiakasyhteydenotoista noin yksi kolmasosa liittyy työolosuhdeasioihin ja kaksi kolmasosaa työsuojelun asioihin.

Työsuojelun vastuualueiden arvion mukaan asiakasyhteydenottojen määrä laski edellisestä vuodesta. Syynä tähän arvioitiin olevan aluehallintouudistuksen yhteydessä syntyneet ongelmat puhelinvaihteissa ja internet-sivustoissa. Työsuojelun vastuualueiden ilmoituksen mukaan vastuualueet käyttivät henkilöresursseistaan keskimäärin 16 prosenttia asiakasaloitteiseen valvontaan vuonna 2010. Osuus vaihteli vastuualueittain 12,5 ja 21,8 prosentin välillä. Asiakasaloitteisia tarkastuksia tehtiin noin 1 700 vuonna 2010.

Työn ja työolojen aiheuttama haitallinen kuormitus

Työn aiheuttamien haitallisten henkisten kuormitustekijöiden hallintaan liittyvää valvontaa tehtiin runkosopimuksessa sovitujen toimialojen työpaikoilla. Asiakasväkivallan uhkaan liittyvien hallintamenettelyjen olemassaoloa valvottiin muun muassa kaupan, majoitustoiminnan, turvallisuusalan, koulutuksen sekä terveys- ja sosiaalipalvelujen toimialoilla. Toimivia hallintamenettelyjä häirinnän ja epäasiallisen kohtelun ehkäisemiseksi valvottiin muun muassa julkishallinnon, koulutuksen, terveys- ja sosiaalipalvelujen, kaupan sekä turvallisuusalan toimialoilla. Yleinen havainto oli, että työpaikoilla puututaan häirintätapauksiin asian tullessa ilmi, mutta ennaltaehkäisevästi ongelmiin varautumisessa on vielä puutteita. Määrälliset valvontatavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti.

Myös työperäisten tuki- ja liikuntaelinsairauksien ehkäisyä valvottiin runkosopimuksessa sovitulla toimialoilla. Valvontaan liittyvät määrälliset tavoitteet saavutettiin suurimassa osassa työsuojelun vastuualueita. Käsin tehtäviin nostoihin liittyvien riskien hallintajärjestelmiä valvottiin muun muassa teollisuuden, kaupan, siivouksen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialoilla. Toistotyöstä aiheutuvien ongelmien hallintamenettelyiden olemassaoloa valvottiin teollisuuden ja kaupan toimialoilla.

Työtapaturmien torjunta

Työtapaturmien torjunnassa tavoitteena on vähentää työtapaturmia vaikuttamalla tapaturmavaarallisten toimialojen työoloihin ja työpaikkojen turvallisuuden hallinnan toimintajärjestelmiin. Rakennus- ja elintarvikealan työolojen tilaa arvioitiin käynnissä olleissa turvallisuuskilpailuissa käyttämällä työolosuhdemittareita. Turvallisuuskilpailujen avulla saavutettiin näillä toimialoilla hyviä tuloksia. Vuoden 2010 työtapaturmien torjunnalle asetetut tarkastusmäärätavoitteet saavutettiin.

Työelämän pelisääntöjen valvonta

Työsuojelun vastuualueet osallistuivat osaltaan harmaan talouden torjuntaan muun muassa valvomalla ulkomaalaisten työntekijöiden työnteko-oikeutta ja työsuhteen vähimmäis-työehtojen noudattamista ministeriön määrittelemillä toimialoilla. Tiedottamisen ja viranomaisyhteistyön avulla tuettiin tehokkaasti valvontaa. Työaikalainsäädännön toteutumista valvottiin kaikilla niillä tarkastuksilla, joilla se oli tarkoituksenmukaista sekä erityisen suunnatun työaikavalvonnan avulla. Työsuojelun vastuualueet toteuttivat tulossopimuksen mukaisesti myös määräaikaisten työsuhteiden ja vuokratyövoiman valvontaa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue valvoi koko maassa lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006). Valvonnan tavoitteena on torjua yrityksille ja yhteiskunnalle harmaasta taloudesta ja epäterveestä kilpailusta aiheutuvia haittavaikutuksia. Tilaajavastuutarkastajat tekivät eri puolilla maata yhteensä 789 tarkastusta. Tarkastukset tehtiin pääasiassa rakennusalalle, metalliteollisuuteen, julkishallintoon, majoitus- ja ravitsemisalalle sekä logistiikka-alalle. Tarkastusten seurauksena 49 tilaajalle annettiin laiminlyöntimaksupäätöksiä. Annettujen laiminlyöntimaksujen yhteismäärä oli 229 500 euroa.

Kemikaalivalvonta

Kemikaalilainsäädännön uudistamisprosessin ja REACH-asetuksen myötä kemikaaliriskien hallinta työpaikoilla nostettiin yhdeksi valvonnan kohteeksi runkosopimuskaudelle 2008–2011. Valvontaa tehtiin työpaikoilla, joissa esiintyi merkittävää kemikaalien käyttöä. Kemikaalivalvontaa toteutettiin myös valtakunnallisissa valvontahankkeissa.

Merenkulku

Kertomusvuonna merenkulun työsuojelussa jatkui mittava lainsäädäntöhanke. Valmisteilla on Kansainvälisen työjärjestön ILO:n merityösopimuksen kansallinen säädösvalmistelu työsuojeluhallinnon toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta.

Merenkulun työsuojeluongelmina ovat putoamisvaaralliset työt, aluksien kulkuteihin liittyvät ongelmat etenkin talvella, aluksen irrotus- ja kiinnitystyöt sekä työaikoihin liittyvät epäkohdat.

Valvonnan osalta työsuojeluviranomaiset suorittivat alusten valvontaa ministeriön ohjeiden mukaisesti. Sisävesi-, rannikko- ja meriliikenteen työpaikkoihin kohdistuvia tarkastuksia tehtiin 160. ILO:n yleissopimuksen nro 178 edellyttämiä tarkastuksia yli 500 bruttovetoisuuden aluksille tehtiin 72.

Maatalous

Maatalouden työsuojeluvalvonta tapahtuu pääasiassa asiakasyhteydenottojen perusteella. Toimenpidepyyntöjä tulee keskimäärin 200 vuodessa. Yhteydenotot koskevat tavallisesti palkanmaksuun ja työaikaseurantaan liittyviä epäselvyyksiä. Maatalousalan työpaikkojen turvallisuuden tasoa on yleisesti pyritty parantamaan osallistumalla aktiivisesti Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston kampanjoihin ja tiedotamalla kampanjoiden aiheista maatalousyrittäjille. Tällä on vaikutusta asiakasyhteydenottojen määrään. Vuonna 2010 kampanjan teemana olivat korjaus- ja kunnossapitotyöt, joissa tapaturman riski on viisinkertainen peltoviljelyn töihin verrattuna. Aihetta käsiteltiin seminaareissa ja maatalouden vuosittaisissa messutapahtumissa. Kampanjaan osallistui Maatalousyrittäjien eläkelaitos, jolla on päävastuu maatalousyrittäjien neuvonnasta. Neuvonnan suunnittelun ja kehittämisen koordinointi tapahtuu työsuojeluneuvottelukunnan asettamassa maaseutuelinkeinojaostossa. Maatalousyrittäjistä työterveyshuollon piiriin kuuluu vain noin 40 prosenttia. Liittymisastetta on pyritty nostamaan kertomusvuoden aikana yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriön koordinoimassa, masennuksen ehkäisemiseen tähtäävässä MASTO-hankkeessa toteutettiin verkkohaastattelu, joka sisälsi kysymyksiä myös työterveyshuoltoon kuulumisesta ja liittymisen tai liittymättömyyden syistä. Vastajista noin 70 prosentilla oli työterveyshuolto järjestetty, joten kysely tavoitti pääasiassa terveydestään kiinnostuneita yrittäjiä. Kyselyn tulos antaa viitteitä siitä, että työterveyttä ja työterveyshuoltoa koskeva tiedottaminen tavoittaa hyvin terveydestään kiinnostuneet

maatalousyrittäjät, ja että työterveyshuollon piiriin kuulumattomien yrittäjien tavoittaminen on huomattavasti vaikeampaa.

Markkinavalvonta

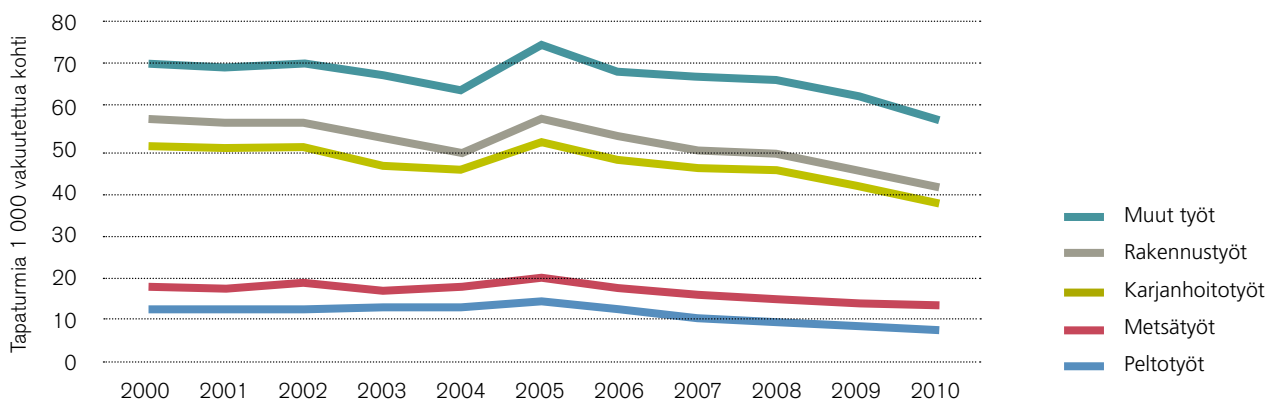
Työsuojeluviranomaisten tehtäviin kuuluu työssä käytettävien koneiden, laitteiden, henkilönsuojainten ja kemikaalien markkinavalvonta. Markkinavalvontaa tehdään sekä työsuojelun vastuualueilla että työsuojeluosastolla.

Vuoden 2010 aikana aluehallintovirastot käsittelivät 115 markkinavalvontatapausta, jotka koskivat pääosin koneita ja henkilönsuojaimia.

Tuotteiden markkinavalvontaan liittyvää viranomaisvalvontaa toteutettiin kertomusvuonna useiden hankkeiden muodossa. Lisäksi henkilönsuojainten merkintöjä ja käyttöohjeita tarkastettiin Turvallisuus 2010 -messuilla.

Ministeriön työsuojeluosasto käsitteli 33 markkinavalvontatapausta, joista yhdeksässä kiellettiin tuotteen luovuttaminen markkinoille. Tapaukset koskivat koneita ja henkilönsuojaimia. Markkinavalvontatapausten käsittelyn lisäksi osasto on ohjannut aluehallintovirastojen markkinavalvontaa, vastannut markkinavalvontaverkoston toiminnasta sekä osallistunut kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Kansainvälistä yhteistyötä on ollut jäsenmaiden markkinavalvontaviranomaisten kanssa muun muassa koneiden ja henkilönsuojainten ADCO-ryhmissä sekä pohjoismaisella tasolla. Kansallista yhteistyötä on tehty muiden valvontaviranomaisten kanssa.

Kuva 2. Yrittäjien työtapaturmat tuhatta vakuutettua kohti eri maataloustöissä

Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetuksen 765/2008 edellyttämät työsuojeluviranomaisten markkinavalvontaohjelmat on julkaistu www.tyosuojelu.fi -sivustolla.

Markkinavalvonnan tehostamiseksi työsuojeluhallinnossa toimii ministeriön ja aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueilla koneiden, henkilönsuojainten sekä kemikaalien asiantuntijoista muodostetut markkinavalvontaverkostot. Markkinavalvontaa on myös tehostettu laatimalla työsuojelutarkastajien työn tueksi opas koneiden markkinavalvonnasta. Lisäksi valmisteilla ovat oppaat kemikaalien ja henkilönsuojainten markkinavalvontaan.

Ajo- ja lepoaikavalvonta

Tavara- ja henkilöliikenteen ajo- ja lepoaikoja koskevat määräykset ovat yhdenmukaisia kaikissa Euroopan Unionin ja Euroopan talousalueen jäsenvaltioissa. Kukin jäsenvaltio järjestää alueellaan asianmukaista ja säännöllistä valvontaa siten, että tarkastuksia suoritetaan sekä maantiellä että yritysten tiloissa. Työsuojeluviranomaiset valvovat autonkuljettajien ajo- ja lepoaikoja valvontadirektiivin (2006/22/EY) mukaisesti. Vuonna 2010 tarkastettavien kuljettajatyöpäivien valvontatavoite nousi kolmeen prosenttiin kaikista ajoneuvojen kuljettajien työssääloapäivistä.

Työsuojeluhallinnon ja poliisin välisen tehtäväjaon mukaisesti työsuojeluviranomaiset suorittavat valvontaa ensisijassa yritysten toimitiloissa ja poliisi maantiellä. Tarkastettavien kuljettajatyöpäivien lukumäärässä vuonna 2010 ylitettiin ministeriön kanssa sovitut määrälliset tavoitteet. Kuljettajatyöpäiviä tarkastettiin yrityksissä yli 220 000.

Työolosuhdemittarit

Työpaikkojen työolojen todentamiseksi ja parantamiseksi työsuojelun vastuualueet suorittivat tarkastuksilla työolomittauksia kvalifioituilla mittareilla. Mittauksille asetetut määrälliset

tavoitteet saavutettiin hyvin. Saadut tiedot kerättiin erilliseen työolosuhdetietokantaan, josta ne ovat käytettävissä myöhemmin työpaikkojen työolojen muutoksen seuraamiseksi. Työpaikkatarkastuksilla työsuojelutarkastajat kannustivat työpaikkoja työolosuhdemittareiden omatoimiseen käyttöön.

Valvonnan vaikuttavuus

Työsuojeluvallonnalla tähdätään työolojen parantamiseen työpaikoilla. Vaikuttavuuden näkökulmasta olennaista on valvontakohteiden valinta. Työsuojeluvallonnin linjaukset, tavoitteet ja toimialavalinnat on määritelty valtakunnan tasolla runkosopimuksissa. Kukin työsuojelun vastuualue on kohdentanut valvonnan näiden linjausten perusteella yksittäisiin valvontakohteisiin.

Työsuojelun aluehallinnon keskeinen suorite on työpaikkatarkastus, joita tehdään viranomaisaloitteisena ja asiakasaloitteisena. Työpaikkatarkastusten kokonaismäärä nousi edellisestä vuodesta, vuonna 2010 tarkastuksia tehtiin noin 20 200. Tarkastettujen valvontakohteiden määrä laski vuonna 2010. Tarkastukseen työpaikalla käytetty aika laski hiukan vuodesta 2009 hiukan ja oli vuonna 2010 keskimäärin 1,9 tuntia tarkastusta kohden.

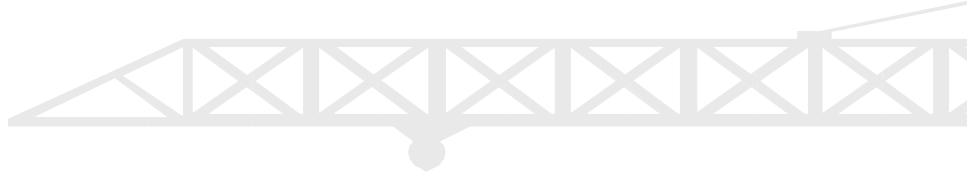
Työsuojeluhallinnon keskeisimmän tavoitteen saavuttamisessa, viranomaisaloitteisten tarkastusmäärien lisäämisessä, oli toivottu kehityssuunta. Viranomaisaloitteisia työpaikkatarkastuksia tehtiin 9,4 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Työsuojelun vastuualueiden oman ilmoituksen mukaan viranomaisaloitteisia työpaikkatarkastuksia tehtiin noin 18 500 vuonna 2010.

Valvonnan vaikuttavuutta lisätään valvonnan laatua ja menetelmiä jatkuvasti kehittämällä. Vastuualueiden välisen tiedonvälityksen lisäämiseksi ja valvonnan yhtenäistämiseksi perustettiin työsuojeluosaston johdolla koordinaatioryhmiä valvonnan keskeisten teemojen osalta. Vuonna 2010 toimintansa aloitti muun muassa rakennusalan koordinaatioryhmä.

Taulukko 3. Työpaikkatarkastukset vuosina 2004–2010

Työpaikkatarkastukset (viranomaisaloitteiset ja asiakasaloitteiset yhteensä)	2006	2007	2008	2009	2010
Tarkastusten lukumäärä	17 514	19 771	20 477	19 916	20 200
Tarkastetut valvontakohteet	12 082	13 485	14 717	14 618	14 162
Tarkastukseen työpaikalla keskimäärin käytetty aika (tuntia)	2,2	2,1	2,1	2,0	1,9

Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriö, työsuojeluosasto

Valvonta- ja kehittämishankkeet

Hankemuotoinen toiminta on osoittautunut varsin tehokkaaksi tavaksi toteuttaa työsuojeluvalvontaa sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla. Valvonnan vaikuttavuus vahvistuu, sillä hankkeissa valvonnan suuntaaminen, menettelyt ja toteutus hoidetaan mahdollisimman tuottavasti. Hankemuotoinen toiminta mahdollistaa myös tehokkaan viranomais-, asiantuntija- ja muun sidosryhmätoiminnan yhdistämisen saman päämäärän taakse.

Kemikaalivalvontahanke 2010

Työsuojelun vastuualueet osallistuivat Euroopan unionin yhteiseen vaarallisten aineiden käyttöön kohdistuvaan tiedotus- ja valvontakampanjaan. Hankkeen tavoitteena oli työympäristön turvallisuuden parantaminen, lainsäädännön noudattamisen yhdenmukaistaminen sekä työperäisten sairauksien ja tapaturmien torjunta. Kohteina olivat huonekaluteollisuus ja moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus. Kampanjan aikana tarkastettiin 82 pientä tai keskipuurta yritystä. Parhaiten oli hoidettu ensiapuun, työterveyshuoltoon, onnettomuustilanteisiin ja pelastusvalmiuteen liittyvät asiat, heikoiten taas kemikaaliriskien hallinta.

Yritysten käyttämistä kemikaaleista valittiin osa markkina- valvontatarkastukseen. Kaikkiaan tarkastettiin 211 tuotteen etiketit ja 200 tuotteen käyttöturvallisuustiedotteet. Etiketistä 40 prosenttia ja käyttöturvallisuustiedotteista 73 prosenttia täytti tarkastuksen asettamat vaatimukset. Puutteita havaittiin lähinnä etiketissä annettujen tietojen ja työpaikalla käytössä olevien käyttöturvallisuustiedotteiden tietojen vastaavuudessa. Lisäksi käyttöturvallisuustiedotteiden henkilön- suojainvaatimusten yksilöinneissä ilmeni puutteita.

Hankkeen aikana annettiin toiminnanharjoittajille 373 toimintaohjetta ja 49 kehotusta.

Henkilönsuojaimet

Valtakunnallisessa henkilönsuojainten markkina- valvontahankkeessa tarkastettiin silmien- ja kuulonsuojainten käyttöohjeita ja merkintöjä 70 kohteessa. Näitä olivat suojaimia maahan- tuovat ja myyvät erikoisliikkeet, rautakaupat ja tavaratalot. Silmiensuojaimia tarkastettiin 161 kappaletta, joista kolmas- osa oli kunnossa. Tarkastettujen kuulonsuojainten määrä oli 220, joista puolessa havaittiin puutteita.

Konemeluhanke

Vuonna 2009 suunnitellun eurooppalaisen konemeluhank- keen tarkastukset tehtiin vuonna 2010. Hankkeeseen osal- listui 14 maata, ja siinä tarkastettiin koneiden ohjekirjojen melutietoja. Suomessa tarkastuksia tehtiin 125, mikä oli neljänneksi suurin tarkastusmäärä. Ministeriön edustaja osal- listuu ohjausryhmätyöskentelyyn. Loppuraportti valmistunee vuonna 2011.

Nosturit ja niiden kulkutiet

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet aloittivat nos- tureihin ja niiden kulkuteihin kohdistuvan valvontahankkeen. Hanke kestää kaksi vuotta ja sen avulla selvitetään, vastaa- vatko uusien nosturien kulkutiet ja huoltotasot niitä koskevia vaatimuksia. Vuoden aikana vastuualueet tarkastivat yhteen- sä 82 nosturia. Tulosten mukaan huoltotasot ja kulkutiet puuttuivat yli puolesta tarkastetuista nostureista.

Keilakonehanke

Aluehallintovirastot toteuttivat keilahalleihin kohdistuneen valvontahankkeen, jossa tarkastettiin keilanpystytuskoneiden turvallisuutta. Hankkeessa tarkastettiin 73 prosenttia kaikista Suomen keilahalleista. Keilanpystytuskoneiden turvalli- suudessa havaittiin paljon puutteita, joista annettiin kehotuksia ja toimintaohjeita työpaikoille. Kehotukset ja toimintaohjeet kohdistuivat koneiden puutteelliseen riskien arviointiin, liikkuvien osien puutteelliseen suojaamiseen, huollon ja häiriönpoiston turvallisuuden varmistamiseen, käynnistys- ja pysäytystoimintoihin sekä kulkuteiden turvallisuuteen. Hanke toteutui vuorovaikutuksessa muiden EU-jäsenmaiden kanssa.

Kaksipilaristen autonostimien valvontahanke

Euroopan Komission aloitteesta toteutettiin Suomessa mark- kinoille saatettujen kaksipilaristen autonostimien markkina- valvontahanke. Tavoitteena oli selvittää, täyttävätkö kyseiset nostimet yhdenmukaistetun standardin vaatimustason.

Tehdyistä 17 tarkastuksesta yhdeksän kohdistui jakelijoi- hin ja kahdeksan työpaikoilla olevien nostimien turvallisuuden selvittämiseen. Hankkeen aikana havaittiin puutteita sekä autonostimien rakenteessa että asiakirjoissa. Puutteet on kor- jattu hankkeen aikana.

Rakennushankkeet

Rakennusalalle asetettiin työsuojeluhallinnon sisäinen koordinaatioryhmä keväällä 2010. Koordinaatioryhmä laati tehtävnsä mukaisesti säädöstulkintoja koskevia ohjeita valvonnan yhtenäistämiseksi sekä suunnitelmia valtakunnallisten valvontahankkeiden toteuttamiseksi.

Koordinaatioryhmä laati ja täydensi suunnitelmia rakennuttajiin, asbestipurkutyöhön, kaivantoihin sekä ammattioppilaitosten harjoitustyömaihin kohdistettavista valvontahankkeista. Kaikkien hankkeiden tarkastukset päätettiin aloittaa vuoden 2011 alusta alkaen.

Kertomusvuonna talonrakennusalalla toteutettiin yhdessä sidosryhmien kanssa valtakunnallinen turvallisuuskilpailu, johon osallistui 32 työmaata eri puolelta Suomea. Työsuojelutarkastajat tekivät työmailla työolosuhdemittauksia TR-mittarilla sekä arvioivat rakennuttajien turvallisuustoimintaa. Kolmas kilpailukriteeri oli tapaturmataajuus. Loppukilpailuun selvisi 14 työmaata, joista kahdeksalla ei sattunut lainkaan tapaturmia. Kuudella työmaalla sattui kymmenen kuukauden aikana 11 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohden, kun alan keskiarvo koko vuoden ajalta oli 68.

Vuonna 2010 Telineatorstai-hankkeen toimintapäivänä työsuojelun vastuualueet tekivät yhteensä 120 työmaatarkastusta. Tarkastuksilla tarkastettiin kaikki työmailla käytössä olleet noin 1200 työtelineitä ja henkilönostinta. Hankkeen työmaatarkastukset toteutettiin kolmannen kerran saman tarkastuslistan avulla. Tulosten perusteella telineiden turvallisuudessa ei ole havaittavissa kehitystä.

Asbestipurkutyön turvallisuuden parantamista varten nimetty työryhmä teki selvityksen asbestipurkutyötä koskevien säädösten uusimistarpeesta sekä valvonnan yhtenäistämisestä. Työryhmän esitysten perusteella aloitettiin asbestipurkutyötä koskevien säädösten uusiminen. Säädösten uusimisen pohjalta tarkennettiin myös asbestipurkutyöhön kohdistuvan valvontahankkeen suunnitelmia.

Työsuojeluhallinnon tietojärjestelmien kehittämishanke Valtimo

Valtimo-hankkeen tavoitteena on kehittää helppokäyttöiset, keskeisiä prosesseja tukevat työvälineet työsuojeluvalvontaan sekä sen suunnitteluun ja seurantaan. Tavoitteena on myös luoda asiakkaiden käyttöön sähköisiä asiointipalveluja. Näin pyritään lisäämään työsuojeluvalvonnan vaikuttavuutta, laatua ja tuottavuutta. Hanke tukee osaltaan työsuojeluhallinnolle asetettuja tuottavuustavoitteita.

Valtimo-hanke käynnistettiin helmikuussa 2008 ja sen tarkoitus päättyä vuoden 2012 loppuun mennessä. Hankkeen ohjausryhmä kokoontui seitsemän kertaa vuoden 2010 aikana, muita kokouksia oli 52.

Vuoden 2010 toukokuussa käynnistyi ensimmäisen tietojärjestelmän, Vera valvonta 1:n, toimitusprojekti EU-tasoisien kilpailutuksen pohjalta. Toinen toimitusprojekti käynnistettiin vuoden 2010 lopulla.

Valtimo-hankkeessa pidettiin raportointia koskevat työpajat lokakuussa Vantaalla ja Tampereella. Syksyn aikana Valtimo-hanke teki vastuualuekierrokset, joissa oli seitsemän tilaisuutta. Valtimo-hankkeessa on vuoden 2010 aikana toiminut osaprojekteja, jotka ovat käsitelleet valvonnan toimintamallia, yhteisiä asiakirjamalleja ja käyttöönoton valmistelua. Vuonna 2010 Valtimo-hankkeeseen käytettiin noin 5,1 henkilötyövuotta, josta hankkeen päätoimisten henkilöiden osuus on 3,5.

Vuoden 2010 aikana laadittiin 18 uutta yhteistä asiakirjapohjaa, jotka käännettiin myös ruotsiksi. Asiakirjapohjat jaettiin työsuojelutarkastajille keskistetysti Topaasi-sovelluksen avulla. Tarkastuskertomusmallin työstämistä eri tarkastustyyppihin jatkettiin.

Tietojärjestelmän nimestä järjestettiin kilpailu. Järjestelmä nimettiin Suomen ensimmäisen naispuolisen ammattientarkastajan Vera Hjeltin mukaan. Tietojärjestelmän osakokonaisuudet ovat siten Vera valvonta, Vera raportointi ja Vera asiointi.

Työsuojelun vastuualueiden kehittämishanke Tsavike

Vuonna 2010 käynnistettiin työsuojelun vastuualueiden toiminnan kehittämishanke. Hankkeen tavoitteena on aluehallintouudistuksen hallittu läpiviemi työsuojelun vastuualueilla varmistavan vaikuttavan ja tuottavan työsuojeluvalvonnan jatkuvuus. Hankkeessa on mukana ulkopuolinen asiantuntijataho, jonka johdolla jokaiselle vastuualueelle on laadittu vastuualuekohtainen kehittämissuunnitelma. Hanke jatkuu vielä vuoden 2011.

Työrikkokset

Työrikkosten kokonaismäärissä ei ole tapahtunut suuria muutoksia viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana. Vuoden 2010 ennakkotietojen perusteella tosin työturvallisuusrikkosten ja työsyrynnän lukumäärissä olisi huomattavaa kasvua. 2000-luvun alkuvuosista luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttö -rikosnimikkeen mukaiset teot ovat lukumääräisesti vähentyneet merkittävästi, kun taas työsyrynnän ja kiskonnantapaisen työsyrynnän tapaukset ovat kasvaneet tasaisesti. Luvattoman ulkomaisen työvoiman käytön vähentyminen selittyy pääosin Euroopan Unionin uusien jäsenmaiden kansalaisten tultua vuonna 2004 työvoiman vapaan liikkuvuuden piiriin. Työrikkoksissa vakavammat ilmenemismuodot ovat tilastojen mukaan lisääntyneet osin sen johdosta, että yhä useammat tapaukset tulevat viranomaisten tietoon.

Työsuojelun vastuualueiden tukipalveluyksikkö

Työsuojelun vastuualueiden tukipalveluyksikkö Tupa vastaa työsuojeluhallinnon yhteisestä viestinnästä ja julkaisutoiminnasta, työsuojelunäyttelystä, valtakunnallisesta työsuojelun valvontaa tukevasta henkilöstökoulutuksesta sekä tapaturmaselostusrekisteristä ja valvontaa tukevien tietokantojen ja rekisteritietojen ylläpidosta.

Viestinnässä painotus oli alkuvuonna muutosviestinnässä, jolla tiedotettiin uudesta organisaatiosta. Yhteisten aluehallintoviraston internet-sivujen ohella on säilytetty työsuojeluhallinnon oma verkkopalvelu www.tyosuojelu.fi, jonka sisältöjä on täydennetty ja ajantasaistettu. Sivuston käyttö on koko ajan lisääntynyt, vuonna 2010 palvelua käytti keskimäärin kuukausittain 48 000 eri kävijää yhteensä 75 000 kertaa. Koko vuonna käyntejä sivustolla oli yhteensä 905 000.

Valtakunnallisesti kiinnostavista ajankohtaisista asioista tiedotettiin pääasiassa aluehallintoviraston internet-sivuston ja tyosuojelu.fi -verkkopalvelun kautta. Lisäksi julkaistiin työsuojeluhallinnon Ts-nyt -henkilöstölehteä.

Kertomusvuonna työsuojeluhallinnon julkaisuja on päivitetty ja niiden graafinen ilme muutettu uuden organisaation myötä. Kaikkiaan työsuojeluhallinnolla on noin sata erilaista julkaisua tai muuta painotuotetta, joiden painosmäärä oli vuonna 2010 yhteensä noin 145 000 kpl. Pääasiallinen tilauskanava oli julkaisumyynnin verkkokauppa, joka toimii osoitteessa www.tyosuojelu.fi/julkaisumyynti. Pääosa julkaisuista on saatavana verkkokaupassa sähköisessä muodossa.

Työsuojelunäyttelyn suosio on pysynyt vakaana. Vuonna 2010 opastettuja ryhmiä näyttelyssä kävi yli 190. Myös näyttelyn graafista ilmettä uudistettiin aluehallinto-organisaation myötä ja työsuojelun esittelyvideo uudistettiin.

Taulukko 4. Poliisin tietoon tulleet rikoslain (39/1889) mukaiset työrikkokset 2001–2010

Rikosnimike	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
Työturvallisuusrikos (47:1§1/1-2)	149	162	177	188	208	184	189	195	184	235
Työaika-suojelurikos (47:2§1/1-2)	10	13	10	7	18	19	18	18	14	20
Työsyryntä (47:3§1/1-2)	27	36	33	42	50	58	68	63	52	74
Kiskonnantapainen työsyryntä (47:3a§)	-	-	-	3	4	15	14	13	43	31
Työntekijöiden edustajan oikeuksien loukkaaminen (47:4§)	1	4	-	-	2	-	-	3	1	-
Työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaaminen tai loukkaamisen yritys (47:5§1/1-2, 47:5§2, 47:5§3)	-	3	1	1	1	-	2	-	-	1
Työnvälitysrikos (47:6§1-2)	-	1	-	1	-	-	-	-	2	2
Luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttö (47:6a§1-2)	113	101	88	57	11	19	15	11	15	16
Yhteensä	300	320	309	299	294	295	306	303	311	379

* ennakkotieto

Lähde: Tilastokeskus

Ulkopuolisiin messutapahtumiin ja seminaareihin työsuojelunäyttely osallistui yhteensä 22 kertaa. Niissä tehtiin yhteistyötä muun muassa Työhyvinvointifoorumin sekä Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston kunnossapitokampanjan kanssa.

Työsuojelun vastuualueiden henkilöstön koulutuksessa pääpaino oli edelleen uusien tarkastajien peruskoulutuksessa. Tarkastajan peruskoulutuksen lisäksi järjestettiin 21 koulutustilaisuutta. Koulutuksen laatuun kiinnitettiin erityisesti huomiota. Koulutuksen ohjauksesta vastasi valtakunnallinen koulutuksen ohjausryhmä.

Kertomusvuonna Tupa teki yhteistyötä työsuojeluosaston ja työsuojelun vastuualueiden kanssa Valtimo-hankkeessa. Lisäksi Tupassa ylläpidettiin TAPS-tapaturmaselostusrekisteriä, jonne kootaan tiedot työsuojelun vastuualueiden tutkimista tapaturmista.

Työsuojelun vastuualueiden tukipalveluyksikkö on kehittänyt toimintaansa tukemaan entistä paremmin työsuojelun valvontaa. Valvonnan vaikuttavuuden tukeminen painottuu erityisesti koulutusten järjestämisessä sekä viestinnässä. Lisäksi Tupassa on tehty erillisiä tarkastajien työtä tukevia tehtäviä, kuten ajo- ja lepoaikavalvonnan tehtäviä ja tarkastusaikojen varaamisia. Yhteistyötä tehtiin myös aluehallintovirastojen yhteisen työnantaja- ja henkilöstöpolitiikkayksikön kanssa. Sen toimeksiannosta hoidettiin työilmapiirikyselyn tekninen toteutus kaikkien aluehallintovirastojen ja maistraattien osalta.

Työsuojeluosaston toiminta

Kertomusvuotta leimasi valtion aluehallinnon uudistamishankkeen toimeenpano. Työsuojelupiirit siirtyivät työsuojelun vastuualueiksi aluehallintovirastoihin vuoden 2010 alusta säilyttäen itsenäisen ja riippumattoman toimivallan työsuojeluvälivaltiossa. Työsuojelun vastuualueet toimivat sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksessa. Aluehallintouudistuksen toimeenpano työllisti työsuojeluosastoa paljon erityisesti käytännön menettelytapojen ja pelisääntöjen aikaansaamisessa sekä voimavarojen turvaamisessa.

Työsuojeluosaston johdolla jatkettiin työsuojeluhallinnon resurssityöryhmän kolmikantaisesti sovittujen toimenpiteiden toteuttamista. Vuonna 2010 kiinnitettiin huomiota erityisesti työsuojelun vastuualueiden toimivallan käytön yhtenäistämiseen.

Työsuojeluosasto valmisteli työsuojelun vastuualueiden vuoden 2011 tulossopimuksen runkosopimuksen 2008–2011 mukaisesti. Työsuojeluosasto osallistui myös Työterveyslaitok-

sen, Säteilyturvakeskuksen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä aluehallintovirastojen peruspalvelu-, oikeusturva- ja lupa-asioiden käsittelystä vastaavien vastuualueiden tulossopimusten valmisteluun.

Vuonna 2010 työsuojeluosastolla panostettiin strategia-työhön. Työsuojelustrategian neljäs seurantaraportti valmisteltiin. Työsuojeluosasto osallistui sosiaali- ja terveysministeriön Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020 -strategian valmisteluun. Strategiaa täydentävien työsuojelulinjausten valmistelu aloitettiin vuonna 2010.

Työsuojelun tietojärjestelmien kehittämiseen ja työsuojeluvälivaltiossa tuottavuuden lisäämiseen tähtäävä Valtimohanke (2008–2012) eteni suunnitellun mukaisesti. Myös Työhyvinvointifoorumi jatkoi toimintaansa osana työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelmaa. Kertomusvuonna työsuojeluosasto osallistui työsuojelun vastuualueiden toiminnan kehittämishankkeeseen, Tsavike-hankkeeseen.

Työsuojelua koskevaa lainsäädäntöä valmisteltiin yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa työturvallisuussäännöksiä valmistelevalle neuvottelukunnalle.

Lainsäädännön valmistelu

Kertomusvuonna annettiin useita työsuojeluviranomaisen valvontaan ja toimintaan liittyviä säädöksiä ja säädösmuutoksia. Useat muutokset olivat teknisiä tai hallinnollisia.

Työsuojeluosastolla valmisteltiin laki työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä. Lain perusteella sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyy hakemuksesta teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavat toimielimet Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuina ilmoitettuina laitoksina ja muissa vastaavissa tehtävissä. Laki sisältää arviointielinten hyväksymisen edellytyksiä, hyväksymisen hakemista, toimintaa ja valvontaa koskevat säännökset. Lailla pannaan täytäntöön koneita, henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevien direktiivien ilmoitettuja laitoksia koskevat säännökset.

Valtioneuvoston asetuksella työsuojelulautakunnista ja ministeriön asetuksella panostajien pätevyyskirjan myöntävästä viranomaisesta ja pätevyyskirjan saamiseksi vaadittavasta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta ajankautaisesti säännökset aluehallintolainsäädäntöä vastaaviksi. Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden merenkulun valtakunnallista valvontaa koskevia säännöksiä myös tarkennettiin.

Valtioneuvoston asetuksella työntekijöiden suojelemiseksi optiselle säteilylle altistumisesta aiheutuville vaaroilta pantiin täytäntöön asianomainen direktiivi 2006/25/EY. Direktiivien täytäntöönpanemiseksi annettiin myös valtioneuvoston asetus traktoreiden, niiden perävaunujen ja traktoreilla vedettävissä olevien laitteiden EY-tyyppi hyväksynnästä.

Työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muutoksella säädettiin henkilöiden nostamisesta nosturilla ja trukilla. Sitä koskeva erillinen valtioneuvoston päätös kumottiin. Valtioneuvoston päätöksen asbestinpurkutyön pätevyyttä ja siihen liittyviä menettelysääntöksiä muutettiin. Kertomusvuonna ajanmukaistettiin myös nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkiksi kuluettelosta ja biologisten tekijöiden luokitukselta annetut ministeriön päätökset.

Kertomusvuonna tehtiin selvitys työsuojelun valvontalain vaikutuksesta viranomaisvalvontaan.

Työsuojeluosaston säädösvalmistelu on toteutunut suunnitellusti kolmikantayhteistyönä työturvallisuusäännöksiä valmistelevalle neuvottelukunnassa. Työsuojeluosasto on osallistunut kertomusvuonna myös muun liitteessä 2 mainitun työsuojelulainsäädännön kolmikantaiseen valmisteluun.

Työehtosopimusten yleissitovuuslautakunta

Työsuojeluosaston säädösyksikössä toimiva työehtoasiainryhmä valmisteli työehtosopimusten yleissitovuuden vahvistamislautakunnalle esityksiä työehtosopimusten yleissitovuutta koskeviksi ratkaisuksi. Työehtoasiainryhmä toimii vahvistamislautakunnan sihteeristönä ja toimistona.

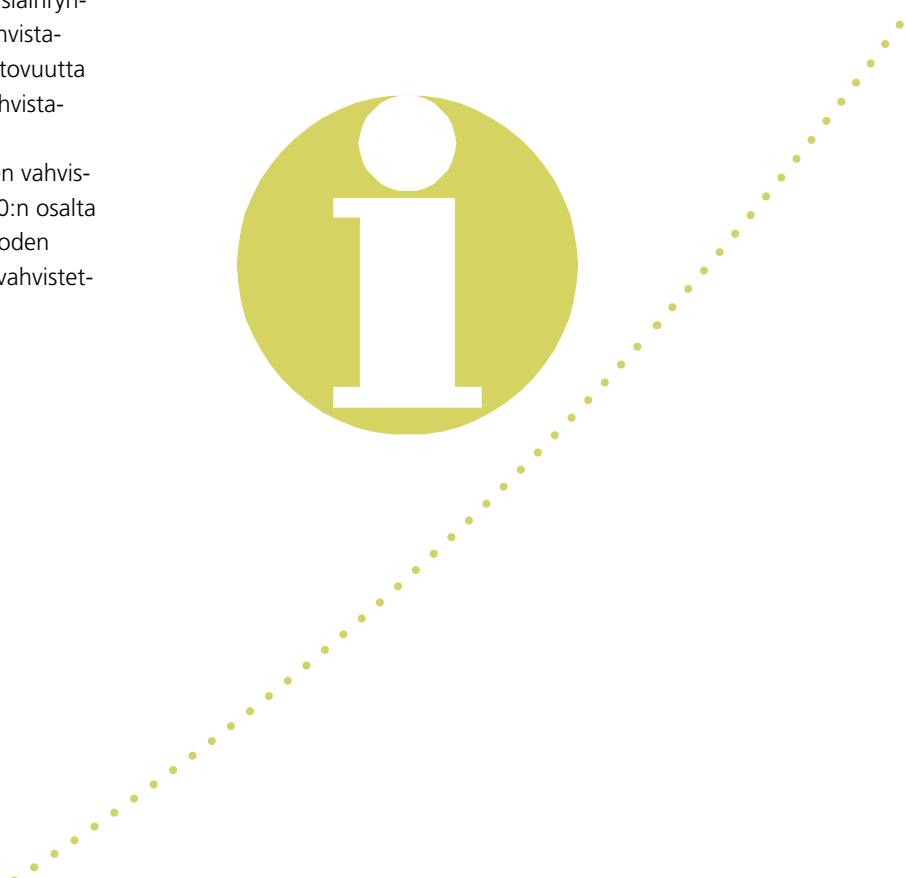
Vuonna 2010 työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta tutki 74 työehtosopimusta, joista 20:n osalta annettiin yleissitovuutta koskeva päätös. Toimintavuoden päättyessä oli voimassa kaikkiaan 157 yleissitovaksi vahvistettua työehtosopimusta.

Valvonnan ohjaus ja ohjeistus

Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto ohjaa työsuojelun aluehallinnon toimintaa tulosohjauksen ja muun ohjeistuksen avulla. Tulosohjauksella varmistetaan toiminnan ja työsuojeluvalvonnan tuloksellisuus sekä tasalaatuisuus. Tulosohjaus perustuu nelivuotisiin runkosopimuskausiin ja vuosittaisiin tulosopimuksiin. Parhailaan toteutetaan runkosopimusta vuosille 2008–2011.

Työsuojeluosasto antaa valvontaan liittyviä ohjeita työsuojelun aluehallinnolle. Ohjeiden tarkoituksena on yhdenmukaistaa toimintaa, parantaa työsuojeluvalvonnan laatua ja tehostaa voimavarojen käyttöä. Valvontaohjeet kohdistuvat tarkastajan toimintaan ja velvollisuuksiin. Kussakin ohjeessa määritellään, mitä tarkastetaan ja mitä velvoitteita työnantajalle voidaan asettaa. Ohjeistuksen tavoitteena on, että tarkastuksilla annetaan samassa suhteessa kehoituksia ja että samantapaisia tapauksia käsitellään samalla tavalla koko maassa.

Kertomusvuonna jatkettiin uusien valvontaohjeiden laatimista ja vanhojen ohjeiden päivittämistä. Yleinen valvontaohje päivitettiin kertomusvuonna. Uusina valvontaohjeina laadittiin ohjeet asiakasväkivallan uhan sekä kosteus- ja homeaurioiden valvonnasta.

Työhyvinvointifoorumi

Työhyvinvointifoorumi on toteuttanut sosiaali- ja terveysministeriön johdolla verkostomaista työhyvinvointia edistävää yhteistyötä, johon eri tahot ovat osallistuneet joustavasti tarpeidensa ja mahdolluuksiensa mukaisesti. Työhyvinvointifoorumin toimintaa ohjaavan näkökulman mukaan työhyvinvoinnin tilan parantaminen suomalaisessa työelämässä on työurien pidentämisen edellytys.

Foorumi on järjestänyt yhteistyökumppaneidensa kanssa seminaareja ja asiantuntijakokouksia. Teemoja ovat olleet kuormittavuuden hallinta työssä, työturvallisuus sekä työterveyshuolto. Useiden seminaarien aineisto on julkaistu multimediaesityksinä työhyvinvointifoorumi.fi -verkkosivulla. Tämä mahdollistaa seminaarien sisällön hyödyntämisen muun muassa työpaikoilla ja koulutuksissa ja on osa monipuolista hyvien käytäntöjen levittämistoimintaa. Foorumi on tuottanut painettuja julkaisuja sekä kokeillut sosiaalista mediaa vuorovaikutteisena tiedon välityskanavana.

Fyysisen väkivallan uhkaa käsittelevä alueellisten seminaarien sarja järjestettiin yhdessä aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden ja työmarkkinajärjestöjen kanssa. ”Työhyvinvoinnilla tulevaisuuteen – toimintamalleja työelämän murroksessa” -teemalla järjestettiin seminaarikiertue kymmenellä paikkakunnalla. Kiertue keräsi laajan osallistujajoukon ja tarjosi usealle ministerille ja asiantuntijalle mahdollisuuden kertoa työhyvinvoinnin kehittämisen ajankohtaisista asioista ja merkityksestä koko yhteiskunnalle.

Työterveyslaitoksen kanssa on vahvistettu alueellista toimintaa TTL:n alueellisten neuvottelukuntien toimintaa aktiivimalla: neuvottelukunnat ovat alueensa työhyvinvoinnin aktiivisia kehittäjiä. Nolla tapaturmaa -foorumi on laajentanut vapaaehtoisuuteen perustuvalla toiminnalla työpaikkatason omaehtoista työturvallistustyötä. Keskeisiä keinoja ovat turvallisuuden tason mittaaminen, toisilta oppiminen ja kokemusten jakaminen sekä määrätietoinen turvallisuusjohtaminen. Nolla tapaturmaa -foorumin toiminta kattaa lähes 15 prosenttia Suomen työvoimasta. Foorumin jäsenyys on avoin kaikille kehittymishaluisille yksityisen ja julkisen sektorin työpaikoille riippumatta niiden aikaisemmasta turvallisuustasosta.

Foorumin toiminnasta tehtiin itsearviointi VTT:n asiantuntijatuella. Arvioinnin tulokset otetaan huomioon työhyvinvoinnin verkostotoiminnan edelleen kehittämisessä. Sidoryhmien edustajista koostuva laaja foorumin johtoryhmä on linjannut toimintaa ja edistänyt foorumin tavoitteita tukevaa toimintaa omilla tehtävälueillaan.

Työsuojelustrategian seuranta

Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistama työsuojelustrategia suuntaa toimintaa työpaikkojen tarpeiden perusteella ja kokoaa eri osapuolet toimimaan tavoitteiden mukaisesti. Strategian toteutumista arvioidaan kolmen vuoden välein. Arviointiin osallistuu sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva työsuojeluneuvottelukunta, jossa keskeiset työmarkkinajärjestöt ovat edustettuina.

Kertomusvuonna laadittiin työsuojelustrategian neljäs seurantaraportti (STM:n selvityksiä 2010:29). Raportissa kuvaillaan lyhyesti strategian tavoitteita ja johtavia periaatteita sekä käsitellään työsuojelustrategian roolia ja vaikuttavuutta.

Työolojen ja työsuojelun kehitystä käsitellään keskeisten tunnuslukujen avulla. Raportti kuvaa työolojen ja työsuojelun kehitystä käyttäen pääasiassa tilastoja ja tutkimuksia, jotka koskevat sairaus- ja terveystietoja, työolojen kokemista koskevia tietoja, työtapaturmia ja ammattitauteja sekä työsuojelun valvontaa.

Raportissa todetaan, että työpaikoilta edellytetään tietoa, tahtoa ja osaamista. Valvonnan vaikuttavuutta käsitellään raportissa perusteellisesti. Verkostotoimintaa ja eri toimijoiden roolia kuvaillaan myös.

Yhteenvedosta ja johtopäätöksistä käy ilmi, ettei työoloissa ole viimeisen kymmenen vuoden aikana tapahtunut suuria muutoksia. Raportti osoittaa, että työolojen kehittämiseksi on edelleen tehtävä paljon töitä, ja että työelämän muutokset tuovat mukanaan uusia haasteita. Strategia korvataan uusilla linjauksilla vuonna 2011.

Yhteistyö ja verkostoituminen

Työsuojelutoimijat

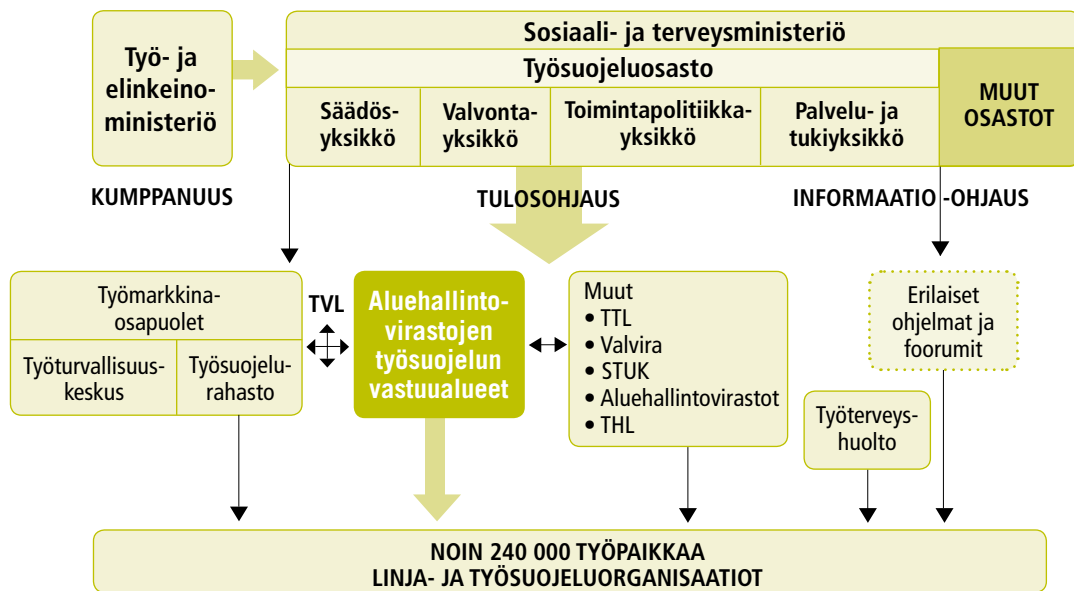
Työsuojelutoiminta perustuu monipuoliseen yhteistyöhön. Eri työsuojelutoimijat tukevat omalla toiminnallaan työsuojelun tavoitteiden saavuttamista. Kertomusvuonna työsuojeluhallinto toimi yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa hallinnon vaikuttavuustavoitteiden aikaansaamiseksi. Yhteistyötä tehtiin valtakunnallisella ja alueellisella tasolla muun muassa työryhmissä ja hankkeissa.

Työsuojelun vastuualueet tekivät yhteistyötä Työterveyslaitoksen ja aluehallintovirastojen peruspalvelu-, oikeus- ja lupa-asioiden vastuualueiden kanssa toiminnan yhteisten kohteiden, esimerkiksi työterveyshuollon palvelujen saatavuuden sekä tupakkalain valvonnan tehostamiseksi. Yhteistyötä muiden valvontaviranomaisten kanssa jatkettiin aikaisempaan tapaan.

Uusien valvontatehtävien myötä työsuojelun vastuualueiden yhteistyö poliisin ja verottajan kanssa on lisääntynyt. Työsuojeluviranomaisten tiedonsaantioikeuksien lisäämiseen tähtäävä lainsäädäntöuudistus mahdollistaa entistä monimuotoisemman yhteistyön viranomaisten välillä.

Kuntien viranomaisten kanssa työsuojelun vastuualueet tekivät yhteistyötä lähinnä tiedonvaihdon muodossa muun muassa paloturvallisuuteen, kemikaalien valvontaan, tupakkalain valvontaan ja rakennusvalvontaan liittyen.

Työsuojelun vastuualueet kehittivät yhdessä valvonnan toimintatapoja ja menettelyjä hankemuotoisesti. Työsuojeluhallinnon tietojärjestelmien ja yhteisten tietokantojen kehittäminen lisäävät ja tehostavat yhteistyötä.

Kuva 3. Työsuojeluhallinnon vaikutuskanavat työpaikkojen työsuojelutyöhön

Yhteistyö Työterveyslaitoksen kanssa

Sosiaali- ja terveysministeriö tulosohjaa Työterveyslaitoksen toimintaa ja käy sen kanssa vuosittain tulosneuvottelut. Työsuojeluosasto huolehtii työhyvinvointiin liittyvien tulostavoitteiden valmistelusta yhteistyössä ministeriön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaston kanssa.

Kertomusvuonna Työterveyslaitos uusi toimintaorganisaatiotaan. TTL antoi strategiansa mukaisesti työsuojeluhallinnolle asiantuntijatukea lainsäädännön valmistelussa, valvonnan suuntaamisessa, valvontamenetelmien ja -työkalujen kehittämisessä, julkaisu- ja koulutustoiminnassa sekä useissa kansallisissa ja EU-tasoisissa työryhmissä. Lisäksi TTL toteutti sosiaali- ja terveysministeriön koordinoiman Työhyvinvointifoorumin tavoitteita tukevia toimenpiteitä järjestämällä muun muassa useita alueellisia asiantuntijaseminaareja.

Kohdennetun tiedonvälityksen kanavana toimi Työsuojelun tuki -ekstranet, joka on työsuojelun vastualueiden, STM:n sekä TTL:n henkilöstön käytössä. Lisäksi TTL ylläpiti Suomen alueelliset työolot -tietojärjestelmää, johon on koottu keskeiset työterveyden ja työturvallisuuden tunnusluvut ja niitä kuvaavat indikaattorit.

Eurooppalainen yhteistyö

Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoa-antava komitea

Euroopan komission yhteydessä toimiva Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoa-antava komitea (Advisory Committee on Safety and Health at Work) käsittelee kolmikantaisesti työterveyteen ja työturvallisuuteen kuuluvia asioita. Suomen edustajana komiteassa on työsuojeluosaston osastopäällikkö. Komitean alaisuudessa toimii työryhmiä, joihin myös työsuojeluosaston virkamiehet osallistuivat. Lainsäädäntöön liittyvä yhteistyö on ollut laajaa ja monipuolista. Euroopan työsuojelustrategian 2007 - 2012 väliarviointiin panostettiin sekä kyselyn että konferenssin keinoin. Bostonissa järjestettiin EU:n ja USA:n väliseen yhteistyöhön liittyvä konferenssi, jossa Suomen työsuojeluhallinnon edustajat keskittyivät lähinnä strategioiden sekä osaamisen ja koulutuksen teemoihin.

EU:n johtavien työsuojelutarkastajien komitea SLIC

Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (Senior Labour Inspectors' Committee) SLIC on Euroopan komission yhteydessä toimiva työsuojeluviranomaisten yhteistyöelin. Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosaston osastopäällikkö osallistui SLIC:n kokouksiin Bilbaossa ja Brysselissä. Komitean työryhmissä osallistuttiin yhteistyöhön valvontatyöryhmässä sekä koneiden ja suojainten MACHEX-työryhmässä.

EU:n työsuojeluvälityksen tiedonvaihtoverkosto SLIC-KSS toimi aktiivisesti. Verkoston kautta työsuojeluviranomaiset voivat esittää toisilleen kysymyksiä ja esimerkiksi varoittaa toisiaan vaarallisista laitteista tai vaikka biologisista altisteista. Verkoston kautta tehtiin 42 kysymystä, joista yksi oli Suomen esittämä. Kysymykset koskivat sekä työympäristö- että työsuhteasioita.

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto

Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto on Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston, ns. Bilbao-viraston, kansallinen koordinaatiokeskus. Toimintojen johtamisesta ja toteutuksesta vastaa työsuojeluosaston toimintapolitiikkayksikkö. Käytännön toimintaa suunnittelee ja seuraa työsuojeluneuvottelukunnan Bilbao-jaosto, jossa ovat edustettuina työmarkkinaosapuolet sekä muut Bilbao-viraston toiminnassa keskeisesti mukana olevat kansalliset organisaatiot.

Bilbao-jaosto piti vuoden 2010 aikana viisi kokousta. Toiminta keskittyi eurooppalaisen kunnossapidon turvallisuuskampanjaan ja Työsuojelutietopankin kehittämiseen yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Lisäksi jaosto seurasi Bilbao-viraston teemaryhmien toimintaa, käsitteli viraston toimintaan liittyviä suunnitelmia sekä kommentoi ja seurasi viraston kehittämishankkeita ja raportteja.

Euroopan työterveys- ja työturvallisuuskampanjan teemana oli kunnossapidon työturvallisuus. Kertomusvuosi oli kaksivuotisen kampanjan ensimmäinen vuosi. Aiheesta järjestettiin valtakunnallisia ja alueellisia seminaareja, minkä lisäksi teema oli näkyvästi esillä messuilla ja muissa tilaisuuksissa, joihin työsuojeluhallinto osallistui. Kampanjamateriaalia oli jaossa eri tilaisuuksissa, lisäksi sitä jaettiin myös työsuojelunäyttelyn kautta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue järjesti kunnossapidon turvallisuuteen liittyvän seminaarisarjan. Sarjan kaksi ensimmäistä seminaaria pidettiin kertomusvuoden aikana Jyväskylässä ja Seinäjoella. Työsuojeluosastolla valmisteltiin teemaan liittyvä valvonta- ja tiedotushanke, joka toteutetaan vuonna 2011 yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa.

Muu eurooppalainen yhteistyö

Kertomusvuonna sosiaali- ja terveysministeriön virkamiehet osallistuivat komission alaisten ja muiden eurooppalaisten työryhmien, kuten konekomitean, koneiden ja henkilönsuojainten hallinnollisen yhteistyön ADCO-työryhmiin sekä lähetettyjen työntekijöiden komitean työskentelyyn. Lisäksi osallistuttiin eurooppalaiseen valvontahankkeeseen ja eurooppalaisen kemikaaliverkoston (CLEEN) Romaniassa pidettyyn konferenssiin sekä työhyvinvointia ja psykososiaalisia riskejä käsittelevään kutsukonferenssiin Brysselissä.

Pohjoismainen yhteistyö

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on edustus Pohjoismaisessa työelämän virkamieskomiteassa ja Pohjoismaisessa työympäristöjaostossa, jotka ovat työympäristöalan pysyviä Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisia yhteistyöelimiä. Ministeriöllä on edustus myös ympäristösektoriin kuuluvassa Pohjoismaisessa kemikaaliryhmässä.

Parhaillaan toteutetaan yhteistyöohjelmaa vuosille 2009–2012. Ohjelma pyrkii vastaamaan globalisaation ja väestönkehityksen haasteisiin, ja se sisältää tavoitteita työympäristöalan yhteistyölle. Yhteistyöohjelma on ollut perustana, kun ministerineuvoston Suomen vuoden 2011 puheenjohtajuusohjelman työympäristöosuutta valmisteltiin.

Parempaa työympäristöä ja työhyvinvointia edistettiin pääasiassa projektitoiminnan kautta. Kertomusvuonna käynnistettiin pohjoismaiseen globalisaatioyhteistyöhön liittyviä hankkeita.

Työsuojeluhallinnon virkamiehet osallistuivat useisiin Pohjoismaisen työympäristöjaoston hankkeisiin tai työryhmiin. Työympäristölainsäädännön ja työkuolemien vertailua tehtiin kahdessa hankkeessa. Työsuojeluhallinnon virkamiehet osallistuivat myös pohjoismaiseen työympäristökongressiin, jonka pääteemana oli psykososiaalinen työympäristö. Tuotevalvonnassa pohjoismaisia yhteistyökokouksia järjestettiin koneista, henkilösuojaimista ja kemikaaleista.

Pohjoismaiden työsuojeluhallintojen johtajat kokoontuivat perinteiseen tapaan käsittelemään ajankohtaisia asioita. Työsuojeluosaston pohjoismaisen yhteistyön tiimi koordinoi pohjoismaista yhteistyötä.

Muu kansainvälinen yhteistyö

Kertomusvuonna sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolla vieraili edustajia muun muassa Karjalan tasavallasta, Singaporesta, Kiinasta, Alankomaista, Chilestä ja Puolasta. Vieraille esiteltiin Suomen työsuojeluhallinnon tehtäviä ja toimintaa sekä työsuojeluvalvontaa ja valvontamenetelmiä. Myös Suomen työterveyshuoltojärjestelmä sekä työhyvinvoinnin edistämiseen ja työurien pidentämiseen tähtäävät toimet kiinnostivat vieraita.

LIITE 1

Työsuojeluhallinnon toiminta numeroina (vuoteen 2009 saakka tiedot ovat työsuojelupiirien tietoja)

Työpaikkatarkastukset (viranomaisaloitteiset ja asiakasaloitteiset yhteensä)	2006	2007	2008	2009	2010
Tarkastusten lukumäärä	17 514	19 771	20 477	19 916	20 072
Tarkastettujen valvontakohteiden lukumäärä	12 082	13 485	14 717	14 618	14 162
Tarkastuksiin käytetty aika yhteensä tuntia	38 969	41 629	42 265	40 593	39 415
Yhteen tarkastukseen käytetty aika keskimäärin tuntia	2,2	2,1	2,1	2,0	1,9
Pakkokeinot					
Vastuualueen vahvistamat käyttökiellot	20	34	39	40	14
Vastuualueen vahvistamatta jättämät käyttökiellot	4	5	14	6	8
Velvoittavat päätökset	80	146	168	184	218
Tilaajavastuun laiminlyöntimaksujen lkm			99	99	53
Ilmoitukset ja lausunnot					
Ilmoitukset poliisille/syöttäjille	339	330	331	366	287
Lausunnot poliisille/syöttäjille	408	599	547	522	710
Palvelukysyntä					
Tarkastukset pyynnöstä lkm	3 695	3 717	3 357	2 766	1 719
Asiakasaloitteisia koulutustilaisuuksia	532	448			224
Asiakasaloitteisen koulutuksen osallistujamäärä	53 115	64 199	33 211	19 137	13 674
Työtapaturmien ja ammattitautien tutkinta					
Tutkitut työtapaturmat	782	797	856	700	725
Tutkitut ammattitaudit	35	46	47	29	25
Vastuualueiden lupahallinto					
Asbestivaltuutukset	23	37	31	25	36
Työaikaan liittyvät poikkeusluvut	186	190	204	195	149
Henkilöstö (henkilötyövuotta)					
Työsuojeluosasto	87	78	76	71	68
Vastuualueet	443	449	448	446	418
Talous					
Työsuojeluosaston toimintamenot (1000 euroa)	4 551	4 532	4 784	4 713	4 413
- palkat ja palkkiot	4 027	3 967	4 226	4 117	4 026
- matkat	187	206	212	233	171
- kulutusmenot	337	359	346	363	216
Vastuualueiden toimintamenot (1000 euroa)	24 069	25 045	27 004	28 424	24 543
- palkat ja palkkiot	18 227	19 107	20 502	21 513	21 181
- matkat	997	1 057	1 261	1 336	1 028
- kulutusmenot	4 845	4 881	5 241	5 575	2 334

LIITE 2

Vuonna 2010 valmistuneet säädökset

2	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveysministeriön työjärjestyksen muuttamisesta Annettu 29.12.2009, voimaan 1.1.2010
5	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus CLP-asetuksen liitteessä VI tarkoitetuista kemikaaleista Annettu 11.1.2010, voimaan 14.1.2010
6	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus kemikaalien luokitusperusteista ja merkintöjen tekemisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta Annettu 11.1.2010, voimaan 14.1.2010
53	Valtioneuvoston asetus työsuojelulautakunnista Annettu 21.1.2010, voimaan 1.2.2010
59	Työ- ja elinkeinoministeriön asetus yhdenvertaisuuslaissa tarkoitetun hyvityksen enimmäismäärän tarkistamisesta Annettu 21.1.2010, voimaan 1.2.2010
60	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus panostajan pätevyyskirjan myöntävästä viranomaisesta ja pätevyyskirjan saamiseksi vaadittavasta koulutuksesta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 2 §:n muuttamisesta Annettu 21.1.2010, voimaan 1.2.2010
146	Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi optiselle säteilylle altistumisesta aiheutuilta vaaroilta Annettu 25.2.2010, voimaan 27.4.2010
184	Laki työaikalain 37 a §:n muuttamisesta Annettu 19.3.2010, voimaan 1.4.2010. Hallituksen esitys 2/2010
216	Laki yhteistoiminta-asiamiehestä Annettu 30.3.2010, voimaan 1.7.2010. Hallituksen esitys 177/2009
217	Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 49 §:n muuttamisesta Annettu 30.3.2010, voimaan 1.7.2010. Hallituksen esitys 177/2009
218	Laki yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 64 ja 66 §:n muuttamisesta Annettu 30.3.2010, voimaan 1.7.2010. Hallituksen esitys 177/2009
219	Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlajuisissa yritysryhmissä annetun lain 48 §:n muuttamisesta Annettu 30.3.2010, voimaan 1.7.2010. Hallituksen esitys 177/2009
220	Laki henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain 13 ja 14 §:n muuttamisesta Annettu 30.3.2010, voimaan 1.7.2010. Hallituksen esitys 177/2009
221	Laki henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) annetun lain muuttamisesta Annettu 30.3.2010, voimaan 1.7.2010. Hallituksen esitys 177/2009
222	Laki henkilöstörahasolain muuttamisesta Annettu 30.3.2010, voimaan 1.7.2010. Hallituksen esitys 177/2009

223	Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain 8 ja 16 §:n muuttamisesta Annettu 30.3.2010, voimaan 1.7.2010. Hallituksen esitys 177/2009
549	Laki ulkomaalaislain muuttamisesta Annettu 11.6.2010, voimaan 1.8.2010. Hallituksen esitys 240/2009
863	Valtioneuvoston asetus asbestityöstä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta Annettu 30.9.2010, voimaan 1.1.2011
921	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus biologisten tekijöiden luokituksesta Annettu 26.10.2010, voimaan 1.1.2011
922	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen liitteen muuttamisesta Annettu 26.10.2010, voimaan 1.12.2010
991	Laki työaikalain 2 ja 7 §:n muuttamisesta Annettu 19.11.2010, voimaan 1.1.2011
1052	Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain muuttamisesta Annettu 3.11.2010, voimaan 1.1.2011
1053	Laki työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä Annettu 5.11.2010, voimaan 1.1.2011
1100	Valtioneuvoston asetus traktoreiden, niiden perävaunujen ja traktoreilla vedettävien vaihdettavissa olevien laitteiden EY-tyyppihyväksynnästä Annettu 2.12.2010, voimaan 1.1.2011
1101	Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisuudesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta Annettu 9.12.2010, voimaan 1.1.2011
1102	Valtioneuvoston asetus henkilönostoista nosturilla ja haarukkatrukilla annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta Annettu 9.12.2010, voimaan 1.1.2011
1123	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus CLP-asetuksen liitteessä VI tarkoitetuista kemikaaleista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta Annettu 15.12.2010, voimaan 22.12.2010
1171	Laki laivaväen lääkärintarkastuksista Annettu 17.12.2010, voimaan 1.1.2011
1383	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus eräiden aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueen toimialueista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 2 §:n muuttamisesta Annettu 21.12.2010, voimaan 1.1.2011

